

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму третього рівня вищої освіти за спеціальністю D8 «ПРАВО»

Представлена на рецензування освітньо-наукова програма (далі — ОНП), розроблена на юридичному факультеті Сумського національного аграрного університету (СНАУ), спрямована на підготовку конкурентоспроможних фахівців-дослідників у галузі права, що сприяють розбудові аграрного сектора та суспільства в цілому на засадах сталого розвитку та формування високої громадянської свідомості випускників. Заявлена мета ОНП повністю корелює з місією та стратегічними цілями розвитку СНАУ, що підтверджується відкритими даними на офіційному ресурсі університету.

Рецензована ОНП «Право» направлена на формування у здобувача здатності розуміти, інтерпретувати і впроваджувати ідею, доктрину і правові принципи держави сталого розвитку відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року у відповідності з оновленими напрямками наукових досліджень Національної академії правових наук України згідно з Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722. Особливий акцент зроблено на актуальних проблемах екологічної стійкості, захисті екосистем, правовому забезпеченні розвитку територіальних громад та протидії кліматичним змінам. Слід зазначити, що розробники коректно визначають основні засоби досягнення мети ОНП «Право», а саме, програмні результати навчання (далі — РН), загальні та фахові компетентності, перелік обов'язкових освітніх компонент (далі — ОК) (серед яких чотири фахові ОК, а освітні компоненти ОК 8 — «Правові режими природних об'єктів і комплексів в умовах євроінтеграції» та ОК 9 — «Правове забезпечення сталого розвитку регіонів — зумовлюють унікальність Програми та враховують галузевий й регіональний аспекти). Водночас, галузевий та регіональний аспекти відображені у РН 09, РН 12, РН 13, РН 15. Аналіз матриці відповідності

компонент ОНП програмним результатам навчання свідчить про дотримання нормативних вимог.

Програма успішно реалізує ідею міждисциплінарної взаємодії, інтегруючи норми екологічного, аграрного, адміністративного, фінансового та інформаційного права. Це знаходить відображення у спільних наукових публікаціях аспірантів та їхніх керівників, діяльності наукових шкіл, представлених на факультеті, системі вибіркових дисциплін, що дозволяє здобувачам формувати індивідуальну освітню траєкторію залежно від теми дисертаційного дослідження.

Разом з тим відзначаючи позитивні риси ОНП «Право», пропонуємо активізувати залучення аспірантів і їх наукових керівників до виконання науково-бюджетних тем в умовах досягнення цілей сталого розвитку регіонів.

Загалом вважаємо, що юридичний факультет СНАУ володіє достатнім науковим потенціалом (у кількісному та якісному вимірі), спроможним забезпечувати якісно високий рівень реалізації наукової складової підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти.

Таким чином, враховуючи вищевикладене, можемо констатувати, що рецензована освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії (третій рівень вищої освіти) за спеціальністю D8 «Право» Сумського національного аграрного університету базується на новітніх концептуальних засадах, підготовлена на належному науково-методологічному рівні, а відтак може бути рекомендована до застосування у якісній підготовці здобувачів вищої освіти відповідного рівня.

Перший заступник

Голови Національної служби

посередництва і примирення,

д.ю.н., професор

Світлана ЗАПАРА

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму третього рівня вищої освіти
за спеціальністю D8 «ПРАВО»
Сумський національний аграрний університет

Сучасний етап розвитку державотворення в Україні, що характеризується інтеграцією в європейський правовий простір та реформуванням системи місцевого самоврядування, потребує підготовки правників нової генерації. Як Представник Уповноваженого ВРУ з прав людини в Сумській області, наголошую, що розбудова громадянського суспільства неможлива без наукового обґрунтування механізмів захисту прав і свобод людини на рівні територіальних громад.

Рецензована освітньо-наукова програма (далі — ОНП) СНАУ демонструє системний підхід до формування наукового світогляду майбутніх докторів філософії, що є критично важливим для забезпечення високих стандартів правозахисної діяльності в регіонах.

Особливу цінність програми становить її спрямованість на реалізацію Цілей сталого розвитку, що безпосередньо корелює з дотриманням фундаментальних прав людини: на безпечне довкілля, якісну освіту та соціальну рівність. Правозахисний аспект ОНП виражений в утвердженні верховенства права та трансформації правової системи в умовах децентралізації. У контексті регіонального виміру програма враховує потреби громад у кваліфікованій юридичній підтримці, що сприяє примноженню людського капіталу та забезпеченню правової спроможності населення на місцевому рівні.

Значною перевагою програми є виокремлення наукової англійської мови як інструменту міжнародної комунікації. Це дозволяє здобувачам імплементувати найкращі зарубіжні практики захисту прав людини у вітчизняне законодавство.

Варто відзначити високу якість кадрового забезпечення: залучення до освітнього процесу науковців та практиків, які спеціалізуються на екологічному, земельному та адміністративному праві, створює необхідний синергетичний ефект для підготовки фахівців, здатних ефективно реагувати на сучасні виклики у сфері юриспруденції.

Структура ОНП та запропоновані програмні результати (РН) повністю задовольняють вимоги щодо підготовки конкурентоспроможного фахівця. Впровадження цифрових інструментів та орієнтація на європейські стандарти правосуддя свідчать про сучасність та адаптивність програми до динамічних суспільних відносин.

Аналіз матеріалів, представлених на сайті юридичного факультету СНАУ, підтверджує, що програма забезпечує належний рівень наукової складової та сприяє реалізації права на доступ до професії на регіональному рівні.

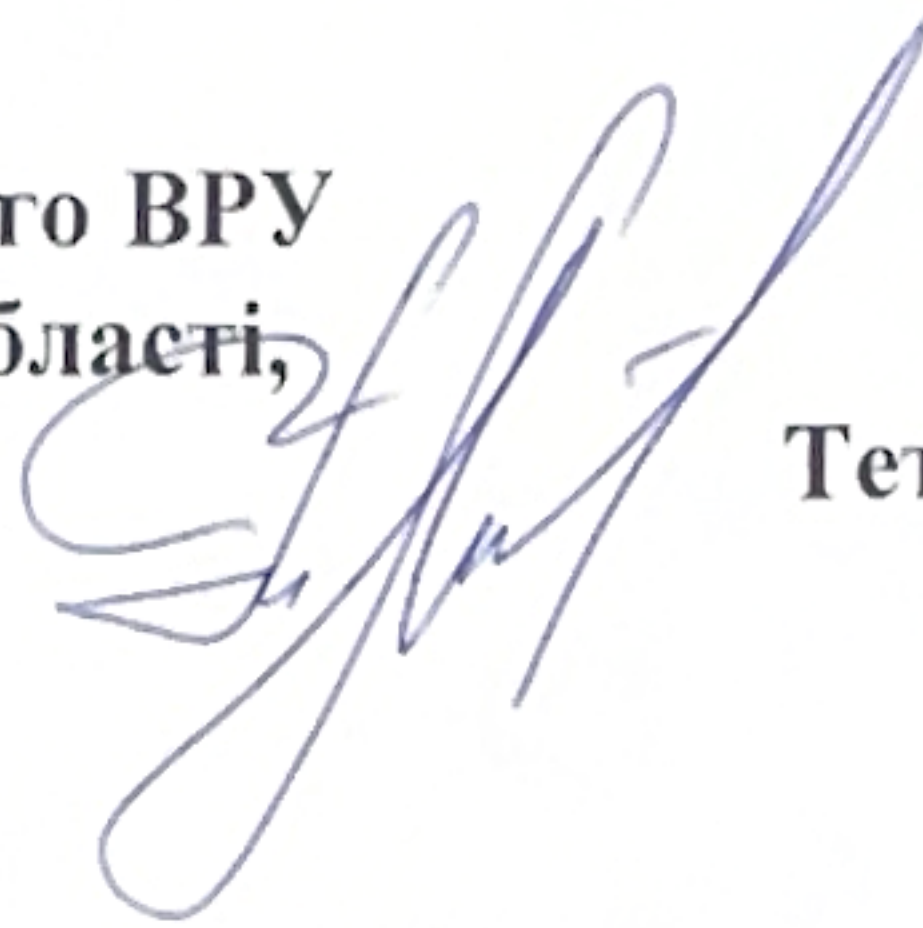
Позитивно оцінюючи загальну спрямованість та змістовне наповнення програми вважаю за доцільне запропонувати посилення правозахисної

складової ОНП, зокрема розширити тематику наукових досліджень та зміст вибіркових дисциплін аспектами захисту прав вразливих груп населення в сільській місцевості, акцентувати увагу на механізмах реалізації та захисту земельних і майнових прав громадян в умовах цифровізації державних реєстрів, а також на правовому забезпеченні інклюзивності при плануванні розвитку територіальних громад.

Вважаю, що освітньо-наукова програма «Право» Сумського національного аграрного університету базується на міцних науково-методологічних засадах та відповідає пріоритетам розвитку правової держави.

Програма рекомендується до застосування у процесі підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти та може слугувати взірцем інтеграції галузевого (аграрного) права з принципами сталого розвитку та захисту прав людини.

**Представник Уповноваженого ВРУ
з прав людини в Сумській області,
к.ю.н., доцент**

Тетяна МИРОНЕНКО